

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.37.707/2015/6.

A tanács tagjai: . Tóth Kincső a tanács elnöke
. Rothermel Erika előadó bíró
. Buzinkay Zoltán bíró

A felperes: felperes neve
(cím)

A felperes képviselője: Harasztiné Dr. Pethes Margit ügyvéd
(cím)

Az alperes: Főváros Kormányhivatal
(1056 Budapest, Váci utca 62-64.)

Az alperes képviselője:.. ... főosztályvezető, jogtanácsos

A per tárgya: gondnoksági ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:ővárosi Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság

24.K.34.146/2014/23.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
24.K.34.146/2014/23. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási
illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes keresetet terjesztett elő testvére, **R.I.** (a továbbiakban: R.I.) cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezése iránt, mely eredményeképpen a Pesti Központi Kerületi Bíróság egyfelől elrendelte R.I. tulajdonát képező ingatlan zár alá vételét, másfelől ítéletében R.I.-t cselekvőképességet kizáró

gondnokság alá helyezte 5 ügycsoport tekintetében. A Fővárosi Törvényszék 2013. október 2. napján kelt 54.Pf.633.557/2013/5. számú ítéletével helyben hagyta a Pesti Központi Kerületi Bíróság 7.P.101.639/2012/40. számú, fentiekben részletezett ítéletét. Budapest Főváros Kormányhivatal VIII. kerületi Hivatala (a továbbiakban: elsőfokú gyámhivatal) a perben elrendelt zár alá vételre tekintettel a vagyon kezelésére a felperest zárgondnokul kirendelte. A gondnokság iránti per alatt R.I. többször és határozottan tiltakozott a gondnokság elrendelése mellett a felperes személye ellen is, aki szerinte alkalmatlan a gondnoki tisztség ellátására. Az elsőfokú gyámhivatal ezt követően 2012. november 26-án a felperest a zárgondnoki tisztségéből felmentette, egyidejűleg **A.Zs.-t** (a továbbiakban: A.Zs.) rendelte ki zárgondnokul. A gondnokság alá vételt kimondó ítéletet követően az elsőfokú gyámhivatal 2013. január 25-én meghallgatta R.I.-t, aki továbbra is tiltakozott, hogy a felperes legyen a zárgondnoka, illetve végleges gondnoka, és hivatásos gondnok kirendelését kérte.

- [2] Az elsőfokú gyámhivatal a 2013. november 15. napján kelt BP-8C/001/680/13/2013. számú határozatában a jogerős ítéletben foglaltakra tekintettel R.I. részére A.Zs. hivatásos gondnokot gondnokul kirendelte, egyben megállapította, hogy a 22-426/10/2012. számon elrendelt zárgondnokság megszűnik.
- [3] A felperes 2014. január 3-án az elsőfokú gyámhatóságnál előterjesztett kérelmében előadta, hogy ő szeretné testvére mellett a gondnoki tisztséget ellátni. Álláspontja szerint az elsőfokú gyámhivatal jogszabálysértést követett el, amikor idegen gondnokot nevezett ki, sérelmezte, hogy zárgondnoki megbízását visszavonták. Állította, hogy a hivatásos gondnok sem hivatásos gondnokként, sem korábban zárgondnokként nem tette meg a szükséges lépéseket és nem tartotta be a törvényi előírásokat. A felperes 2014. január 20-án érkezett beadványában korábbi kérelme kiegészítéseként kérte a hivatásos gondnok felmentését, mivel feladatát másfél év óta nem látja el. Az eljárás során az elsőfokú hatóság értesítette R.I.-t az eljárás megindításáról és személyes megjelenésre idézte, aki azonban az idézés ellenére sem jelent meg a gyámhatóság előtt, így meghallgatására az eljárásban nem került sor.
- [4] Az elsőfokú hatóság 2014. március 18. napján kelt BP-8C/001/73-13/2014. számú határozatában a felperes kirendelésére vonatkozó kérelmét elutasította, egyben megállapította, hogy a korábban kirendelt hivatásos gondnok megtette a megfelelő intézkedéseket, így őt tisztségében megerősítette. A határozat indokolásában rögzítésre került, hogy R.I.-nek a felperessel nincs jó kapcsolata, a korábbi eljárások során többször szóban és írásban tiltakozott az ellen, hogy a felperes legyen a gondnoka. A határozatban a hatóság rögzítette, hogy a gondnoki tisztségre vonatkozó döntését a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: új Ptk.) 2:31.§ (2) bekezdése alapján hozta meg. Egyúttal rögzítette, hogy a hivatásos gondnokot tisztségéből elmozdítani nem szükséges, mivel a felperes által állított mulasztások, illetve R.I.

veszélyeztetése részéről nem történt meg.

- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperesi hatóság 2014. június 24. napján kelt BPC/020/637/11/2014. számú határozatával az elsőfokú döntés rendelkező részét helyben hagyta, indokolását megváltoztatta. Az alperes határozatának indokolásában hangsúlyozta, hogy az eljárás tárgya nem a zárgondnok felmentése és a gondnok kirendelése, mivel ezekben a kérdésekben a gyámhivatal jogerős döntést hozott. Testvére gondnoksági ügyében a felperesnek joga, jogos érdeke nem érintett, ezért ezekben a kérdésekben a felperes nem ügyfél, a felperest kizárólag azért kezelte az elsőfokú hatóság ügyfélként, mert gondnokká történő kirendelését kérte. Az alperes kifejtette, hogy a jelen eljárásnak az a tárgya, hogy a felperes kirendelése kedvezőbb lenne-e a gondnokolt számára, vagy keletkezett-e utólag olyan ok, amely a hivatásos gondnok kirendelésének akadályát képezte, illetőleg fennállnak-e a hivatásos gondnok felmentésének és a kérelmező gondnokká történő kinevezésének jogszabályi feltételei. Az alperes rögzítette, hogy a hivatásos gondnok zárgondnokként nem mulasztott akkor, amikor nem rendelt ellátásokat R.I. számára, amikor pedig hivatásos gondnokká nevezték ki, akkor a felperes állításával ellentétben megtette a szükséges intézkedéseket. A határozat indokolásában az alperes kiemelte, hogy az alkalmazandó jogszabály nem az új Ptk., hanem a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 19/A.§ (1) és (4) bekezdései, továbbá a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Gyer.) 134.§ (1) és (7) bekezdései. Az alperes a régi Ptk. 19/C.§ (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a gondnok felmentésének törvényi feltételei nem állnak fenn, mivel R.I. több alkalommal jegyzőkönyvi nyilatkozatában, illetve írásban jelezte, hogy a felperes gondnokul történő kinevezésével nem ért egyet, sőt az ellen határozottan tiltakozik. Az alperes hangsúlyozta, hogy a gondnokolt tiltakozása esetében a gyámhivatal nem mérlegelhet, és nincs hatásköre arra, hogy a tiltakozás alapjának valóságtartalmát vizsgálja. Az alperes a rendelkezésre álló bizonyítékokat egyenként és összességében értékelte, megállapította, hogy a felperes gondnokká való kirendelésének jogszabályi feltételi nem állnak fenn, az elsőfokú döntés jogszerű volt.

A kereseti kérelem és az alperesi ellenkérelem

- [6] A felperes az alperesi határozat hatályon kívül helyezését, lényegében a gyámhatóság új eljárásra kötelezését kérte. Keresetének indokolásában a hivatásos gondnok által elkövetett hibákra és mulasztásokra alapozva érvelt saját személye gondnokká történő kirendelése mellett. Hangsúlyozta, hogy R.I. saját érdekét nem képes képviselni, míg A.Zs. szintén alkalmatlan annak védelmére.
- [7] Az alperes ellenkérelmében - fenntartva határozatának indokait - a

kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában hivatkozott a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/B.§-ára, miszerint a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatóak és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik. Az elsőfokú bíróság előjáróban rögzítette, hogy a közigazgatási eljárás tárgya a felperesnek gondnokká való kirendelésének kérelme volt. Kifejtette, hogy a régi Ptk. 20/A.§ értelmében a gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli, ezért a gyámhivatal az a szerv, amely a hivatásos gondnok tevékenységének vizsgálata iránt hivatalból eljárást indíthat, amennyiben annak szükséges volta iránt megalapozott bejelentés érkezik. Ennek megindítása azonban a gyámhivatal diszkrecionális jogkörébe tartozik. Az esetlegesen megindítandó eljárásban a bejelentő - ez esetben a felperes - nem lesz ügyfél. Az elsőfokú bíróság egyetértett az alperessel abban, hogy a felperes zárgondnoki tisztség alóli felmentése, illetőleg a hivatásos gondnok kinevezése olyan önálló hatósági határozatok voltak, amelyek anélkül emelkedtek első fokon jogerőre, hogy bárki jogorvoslattal élt volna, ezért jelen felülvizsgálat tárgyát nem képezhetik. Így a jelen per tárgya csak a felperesnek a gondnokká történő kinevezése iránti kérelme, illetőleg az e tárgyban hozott első- és másodfokú határozatok. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy emiatt nem vizsgálhatta sem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) a felperes által hivatkozott előírásait. A bíróság szerint nem volt a per tárgya a gyámhivatal tevékenysége sem, ezért a Gyer. erre vonatkozó szabályait nem értékelte, és mellőzte a felperesnek a hivatásos gondnok működének vizsgálatára vonatkozó bizonyítási indítványait.
- [9] A bíróság - azonosan az alperessel - leszögezte, hogy az eljárás során a régi Ptk. szabályait kellett alkalmazni, a régi Ptk. 19/A.§ (4) bekezdéséhez fűzött kommentár szerint a gondnokoltnak a választható gondnok mellőzésére vonatkozó jognyilatkozata akkor eredményezi az adott személy kirendelésének kizárását, ha a gondnokolt a kirendelést megelőzően kifejezetten tiltakozik. Az elsőfokú bíróság erre nézve perdöntőnek tekintette a gondnokolt közokiratba foglalt nyilatkozatát, amely mindenben megfelelt a törvény előírásainak. Ennek tükrében az a körülmény, hogy a gondnokoltat az eljárásban nem tudták meghallgatni, az alperesi döntés meghozatalát képező tényállás feltárása során nem minősült eljárási hibának, arra az előzmények miatt szükség nem volt. Ennek folytán a bíróság megállapította, hogy a hatóság nem sértette meg a

Ket. 54.§ (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat, továbbá a Ket. 53.§ (1) bekezdését sem. Értesítés hiányával kapcsolatban a bíróság hivatkozott a Ket. 29.§ (3) bekezdés b) pontjára és (9) bekezdésére. Az iratbetekintéssel kapcsolatban a bíróság megállapította, hogy a közigazgatási iratok tanúsága szerint a felperes iratbetekintési kérelemmel nem élt, ezért az elutasításra nem került. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy nem volt megalapozott a felperesnek a Ket. 70.§ (1) bekezdés sérelmére vonatkozó hivatkozása sem, mivel e szakasz a hivatalból megindított eljárásokban alkalmazandó, jelen per tárgyát képező eljárás pedig kérelemre indult. Az elsőfokú bíróság elismerte, hogy a gondnokolt meghallgatásának várható időpontjáról a felperest nem értesítették, azonban tekintettel arra, hogy a gondnokolt az idézésre nem jelent meg, ez nem jelentett olyan eljárási hibát, amely alapján a határozat hatályon kívül helyezése indokolt lett volna. Megjegyezte a bíróság, hogy a gondnokolt meghallgatására amúgy sem tanúként, hanem ügyfélként került volna sor. A bíróság az ügyintézési határidő túllépésére vonatkozó felperesi állítást alaposnak értékelte, azonban ezt az eljárási szabálysértést az ügy szempontjából olyan csekély mértékűnek tartotta, amely a hatályon kívül helyezést nem alapozta meg. A Ket. 28/A. és 28/C.§-aiban foglalt kapcsolattartásra vonatkozó szabályok megsértését a bíróság nem állapította meg, tekintettel arra, hogy ezen jogszabályi rendelkezések vonatkozásában a felperes indokot nem terjesztett elő. A bíróság a per eredményeként megállapította, hogy a közigazgatási határozatok jogszerűek voltak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [10] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az ítélet jogsértő, sérti az Alaptörvény 1. cikk (3) bekezdését, a családok védelmének szabályát, amelybe - álláspontja szerint - a testvér is beletartozik. A régi Ptk. 685.§ b) pontja alapján is közeli hozzátartozó a testvér. Ugyancsak rendelkezik a felperes által kifejtett felfogásban a testvérről a Pp. 13.§ (2) bekezdése és 66.§ (1) bekezdés a) pontja. Ilyen értelemben a testvér a jogi szabályozással is elismerten édestestvére érdekeltségi körébe tartozik, jogai vannak, amelyet alátámaszt a biológiai és lelki együvé tartozás. Ezek alapján a felperes szerint téves az alperesi határozat és annak gondolatmenetét elfogadó jogerős ítéletben megfogalmazott álláspont, nevezetesen az, hogy a felperesnek semmilyen jogát nem érinti a gondnokság alá helyezett testvére ügye, és ügyfélként a testvérével kapcsolatos gyámhatósági eljárásokban, illetve a testvérével kapcsolatos hatósági eljárásokban nem vehet részt. A felperes elismerte, hogy vagyoni jogi oldalról kifejezhető érdeke valóban nem fűződik testvéréhez, azonban a gondoskodás szempontjából elkötelezett segíteni akarás

folytán jogai vannak. Ennek alapján a felperes úgy értékelte, hogy a jogerős ítélet azért is jogsértő, mert nem vizsgálta teljes körűen a tényállást. Ugyancsak jogsértőnek találta a felperes, hogy az eljáró bíróság nem függesztette fel a közigazgatási határozat végrehajthatóságát.

- [11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megfelel mind az anyagi, mind az eljárási jogszabályi előírásoknak, az ítélet részletesen tartalmazza a tényállást, a bizonyítékok értékelését, és azokat a tényeket, amelyek alapjául szolgáltak döntése meghozatalához. Az alperes hivatkozott a Pp. 270.§ (1) bekezdésére, miszerint a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértés miatt lehet kérni, az anyagi és eljárási jogszabályok megsértése egyaránt alapot ad a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére. Azonban nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a felperesi kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. Az alperes álláspontja szerint az ítélet összességében mérlegelte és részletesen indokolta, hogy mely tényállás alapján hozta meg döntését, iratellenesség, illetve logikai ellentmondás nem állapítható meg, ezért nem jogszabálysértő az ítélet. Az alperes utalt a felperes végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmére, melyet a bíróság szintén jogszerűen utasított el.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [13] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy az eljárás és így a per tárgya nem volt, nem lehetett a zárgondnok felmentése és A.Zs. gondnokkénti kirendelése, mivel ezekben a kérdésekben a gyámhivatal jogerős döntést hozott, amely a továbbiakban már csak a történeti tényállás részeként játszik szerepet. A Kúria megjegyzi, hogy a perben már nem volt vitatott, miszerint az eljárásban alkalmazandó jogszabály a régi Ptk. Ehhez képest a felperesnek a hatósághoz benyújtott kérelme kétirányú volt. Egyrészt A.Zs. hivatásos gondnok tevékenységének kritikáját tartalmazta annak érdekében, hogy a gondnokot a hatóság leváltsa. A Kúria megállapította - miként erre az elsőfokú bíróság helyesen utalt -, hogy a régi Ptk. 20/A.§ értelmében a gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli, ezért a gyámhivatal az a szerv, amely a hivatásos gondnok tevékenységének vizsgálata iránt hivatalból eljárást indíthat, amennyiben annak szükséges volta iránt megalapozott bejelentés érkezik. Ennek megindítása azonban a gyámhivatal diszkrecionális jogkörébe tartozik, az esetlegesen megindítandó eljárásban a bejelentő - ez esetben a felperes - nem lesz ügyfél, amint erről a hatóság és a bíróság is helyesen foglalt állást. A Kúria megjegyzi, hogy az eljárás során A.Zs. gondnoki tisztségéből való elmozdítására nem merült fel alapos ok, ugyanakkor a per tartama alatt R.I. mellett a gondnoki tisztséget már más személy látta el, így a felperes felülvizsgálati kérelmének nagy részét kitevő, A.Zs. tevékenységére

vonatkozó kifogásai okafogyottá váltak. A Kúria hangsúlyozza ezen túlmenően, hogy a felperes szemben a keresetében kifejtett érvekkel azoktól eltérően, nagyrészt továbbra is A.Zs. alkalmatlansága mellett érvelt.

- [14] A felperes eredeti kérelme másfelől arra irányult, hogy a hatóság őt magát rendelje ki gondnoknak testvére mellé. A Kúria rámutat arra, hogy a felperes kizárólag e kérdés tekintetében volt ügyfél és rendelkezett perindítási joggal. E körben mind a hatóság, mind a bíróság helytállóan hivatkozott a régi Ptk. 19/A.§ (4) bekezdésére, illetőleg az ahhoz fűzött kommentárra, miszerint a gondnokoltnak a választható gondnok mellőzésére vonatkozó jognyilatkozata akkor eredményezi az adott személy kirendelésének kizárását, ha a gondnokolt a kirendelést megelőzően kifejezetten tiltakozik. Az elsőfokú bíróság erre nézve helyesen foglalt állást, amikor perdőntőnek tekintette a gondnokolt közokiratba foglalt nyilatkozatát, amely mindenben megfelelt a törvény előírásainak. Ennek tükrében az a körülmény, hogy a gondnokoltat az eljárásban nem tudták meghallgatni, az alperesi döntés meghozatalát képező tényállás feltárása során nem minősült eljárási hibának, arra az előzmények miatt szükség nem volt. Fentieket a felperes a felülvizsgálati eljárás során nem tudta cáfolni, így sem az alkalmazott jogszabály tekintetében, sem a tények - R.I. határozott tiltakozása - tekintetében nem tudott megalapozott ellenérveket felhozni. Megjegyzi a Kúria, hogy tekintettel arra, hogy R.I. cselekvőképessége csak vagyoni jogi kérdésekben korlátozott a gondnokrendelésre, a gondnok személyére vonatkozóan nyilatkozattételi joga teljes.
- [15] Ennek folytán a bíróság megalapozottan állapította meg, hogy az eljárási gyámhivatalok által beszerzett bizonyítékok alapján a tényállás teljes körűen megállapításra került. Az alperes határozatában részletezte a bizonyítékokat és a jogszabályi előírásokat, okszerűen indokolta, a határozatában és az elsőfokú határozat indokolásában elkövetett hibáját pedig orvosolta. Így nem sérültek a Ket. 72.§-ában részletezett szabályok sem, melyet az elsőfokú bíróság helyesen észlelt.
- [16] Megjegyzi a Kúria, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmében az Alaptörvény és a régi Ptk. közeli hozzátartozóra vonatkozóan kifejtett érvei teljes mértékben alaptalanok, mert az ügyfélképesség megítélése szempontjából az adott közigazgatási jogviszonynak van jelentősége. Az adott közigazgatási jogviszony szempontjából a közvetlen érdekelttség, érintettség, az abba beavatkozni szándékozó személy (itt: felperes) jogi helyzetére vonatkozó hatás bír jelentőséggel, mely több rétegű és alapos vizsgálat eredményeként állapítható meg, önmagában a rokoni kapcsolat léte nem elégséges feltétel.
- [17] Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A felperes részére Budapest Főváros Kormányhivatal BPE-301/102005-2/2015. számú határozatával pártfogó ügyvédet rendelt ki. A felperes pervesztessége folytán a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli, melynek mértékéről külön határozatban rendelkeznek a 2003. évi LXXX. törvény 62.§-a alapján.
- [19] A felperes személyes illetékmentessége okán a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2016. április 13.

Dr. Tóth Kincső s.k. a tanács elnöke, Dr. Rothermel Erika s.k. előadó bíró, Dr. Buzinkay Zoltán s.k. bíró